

El que diuen

En proposicions o oracions compostes com *El que diuen* és molt interessant i *No saben el que volem*, les oracions simples que en formen part, introduïdes pel terme relatiu *el que*, són anomenades relatives substantives perquè hi exerceixen la mateixa funció que un nom substantiu o grup nominal. No costa gaire d'adonar-se, efectivament, de la possibilitat de substituir en les proposicions indicades, les subordinades relatives per un grup nominal: *El seu discurs és molt interessant i No saben el nostre desig.* (En canvi, les oracions relatives dites adjectives fan la funció —i hi poden ésser substituïdes— d'un adjectiu: *La camisa que hi ha a l'armari és meua i La camisa grisa és meua.*)

Els dos elements que formen el conjunt *el que* de les oracions substantives són dos mots àtons, és a dir, sense accent tònic, els quals, per tant, en una elocució correcta, en català oriental, s'han de pronunciar, tots dos, amb so de vocal neutra. Una certa resistència instintiva a la pronunciació de dos monosíl·labs consecutius amb una vocal neutra, és causa, segurament, que hom digui sovint *El «què» diuen és ...i ...el «què» volen.* I fins i tot que hom ho escrigui, que escrigui el «què» va passar en lloc de *el que* va passar, però cal rebutjar decididament el mot *què* —fort o accentuat— precedit de l'article. Dit altrament, cal no confondre el relatiu que de la proposició parlen del que volen —mot indubtablement àton, però objecte d'una pronúncia vacil·lant— amb el mot fort - *què*, terme relatiu en l'oració *Llegeixo el llibre de què parlaven*, i l'interrogatiu en *No sé de què parlaven*.

Amb un ús molt restringit, la coincidència *el què* podria ésser considerada correcta admetent —tal com creiem que cal fer— la substantivació del terme interrogatiu *què* en oracions pròpies del llenguatge col·loquial com *Ja em direu el què* o *Encara no sabem el què*.

ALBERT JANE